herpy

SKINKER

Blåtungeskink

Tiliqua scincoides

En kraftig, tungtbygget skink fra Australien og det østlige Indonesien med en bred, knaldblå tunge, som den viser frem, når den føler sig truet. *Tiliqua scincoides* er dagaktiv, altædende og rolig, bliver 45-60 cm lang og kan leve omkring 20 år. Den kræver et stort terrarie, UVB og en varm solplads.

Familie: Scincidae Engelsk: Common Blue-tongued Skink Tidligere navn: *Lacerta scincoides* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**45-60 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**400-600 g**
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Savanne og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-33 °C**
Hotspot	**35-45 °C**
Temperatur, nat	**18-24 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**18-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**6-15 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**90-120 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

De to australske underarter, *T. s. scincoides* og *T. s. intermedia*, står på CITES liste III og på bilag C i EU's forordning om handel med vilde dyr. Listningen nævner ikke den indonesiske underart *T. s. chimaerea* fra Tanimbar, så det er ikke afklaret, om reglerne også gælder for den. Køb dyr med dokumentation for oprindelsen, og kontrollér, hvilken underart det er, fordi formerne forveksles i handlen.

Om arten

Tiliqua scincoides har en tung, rørformet krop, korte ben og et trekantet hoved. Skællene er glatte og overlappende, og de indeholder små knogleplader, som giver et solidt panser. Tungen er bred og knaldblå og står i skarp kontrast til den lyserøde mundhule. Når dyret trues, vender det sig mod faren, spærrer munden op og stikker tungen frem, og hjælper det ikke, hvæser det og gør kroppen flad for at se større ud.

Arten blev beskrevet i 1790 og er en af de første skinker, der fik et videnskabeligt navn. Navnet hentyder formentlig til *Scincus*, en nordafrikansk skink, og endelsen -oides, der betyder "lignende". Der findes tre underarter: *T. s. scincoides* i det sydlige og østlige Australien, *T. s. intermedia* i det nordlige Australien og *T. s. chimaerea* på Tanimbar- og Babarøerne i Indonesien. Den østlige form er sølvgrå med brede mørkebrune tværbånd og en mørk stribe bag øjet. Den nordlige form mangler striben, har gule eller orange pletter på siderne og er størst og tungest.

Voksne dyr bliver 45-60 cm lange, hvoraf hoved og krop udgør godt halvdelen, og vejer typisk 400-600 g. Den nordlige underart er den mest almindelige i handlen. Den er opdrættet i fangenskab gennem mange generationer og derfor tam. Dyr fra Indonesien kan være vildfangne. Der findes også en række farve- og tegningsformer i fangenskab, men vejledningen her handler om arten.

Halen kan smides ved hårdhændet håndtering, især hos unge dyr, og vokser kun ufuldstændigt ud igen. Et bid fra en voksen skink gør ondt og kan give blå mærker, men dyret har ingen gift.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Tiliqua scincoides findes i store dele af det nordlige, østlige og sydøstlige Australien. *T. s. scincoides* lever i Queensland, New South Wales, Victoria og det sydøstlige South Australia. *T. s. intermedia* lever i det nordlige Australien, fra Kimberley i Western Australia over Northern Territory til Queensland. Typelokaliteten for den nordlige form er Yirrkala i Northern Territory.

Underarten *T. s. chimaerea* lever på Tanimbar- og Babarøerne i provinsen Maluku i Indonesien. Typelokaliteten er Saumlaki på Tanimbar.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien og Indonesien.

LEVESTED

Arten lever i åbent land med meget dække: græstuer, krat, åben skov og hede, og den trives også i store villahaver. Om natten ligger dyret i løvlaget eller under sten og stammer. Om morgenen kommer det frem og soler sig, før det søger føde i dagens varmere timer. Aktive dyr holder en kropstemperatur på omkring 30-35 °C.

I kolde perioder ligger dyret inaktivt og nedgravet i sit skjul og kommer kun frem på solrige dage. Arten vænner sig hurtigt til mennesker, og i haverne er snegle og larver let tilgængelig føde. Det er årstidsrytmen med et køligere vinterhalvår og en varm, lys sommer, man efterligner i terrariet.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 180 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde), svarende til godt 1 m² gulvareal. Større er bedre, og strengere standarder kræver omkring 180 × 120 × 90 cm. Gulvet er vigtigere end højden, fordi dyret lever på jorden, men med lamper inde i terrariet skal højden være mindst 60 cm. Unge dyr kan sagtens bo i et voksenterrarie, når der er mange skjul.

Dyret skal holdes alene. Både hanner og hunner er territoriale, og selv unge dyr kan bide hinanden alvorligt.

Som bund bruges 10-15 cm løs jord, som dyret kan grave i, fx en blanding af 60 % muldjord uden gødning og 40 % legesand. Undgå spåner af fyr og ceder, som er sundhedsskadelige. Barkrør, træstykker og kasser giver skjul i begge ender af terrariet, og en skifer- eller fliseplade holder kløerne slidte. Læg en flad sten under varmelampen, men brug aldrig en varmesten med indbygget varmelegeme, for den kan brænde dyret.

Terrariet skal være godt ventileret, uden træk og sikkert lukket.

TEMPERATUR

Dyret skal kunne vælge mellem 21-26 °C i den kølige ende og 28-33 °C i den varme ende. Overfladen på solpladsen skal være 35-45 °C. Angivelserne svinger fra 33-38 °C til 40-46 °C, og den høje ende gælder især *T. scincoides*. Mål overfladetemperaturen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen med digitale termometre i begge ender.

Brug halogenspots eller en varmelampe med bred udstråling i en keramisk fatning, monteret over net, og sæt en termostat på alt varmeudstyr. Om natten er 18-24 °C passende, og en nattesænkning er sund. Bliver rummet koldere, bruges et keramisk varmelegeme eller et varmepanel uden lys, aldrig en lysende pære. Kolde nætter uden tilstrækkelig varme om dagen kan udløse vinterhvile eller sygdom.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

De australske underarter skal have en luftfugtighed på 40-60 %, målt i den kølige ende. Den indonesiske *T. s. chimaerea* kræver 60-80 %. En våd bund er ikke nødvendig, men et skjul med fugtig sphagnum, hvor fugtigheden kommer op mod 100 %, hjælper på hudskiftet. Skjulet skal stå i den kølige halvdel, og mosset skiftes ofte, så det ikke mugner. Er bugskællene ru, er luften for tør. Er de glatte, og skifter dyret hud uden problemer, er fugtigheden rigtig.

En stor, lav vandskål med højst 7-8 cm vand skal altid stå fremme. Vandet skiftes hver dag, for dyret bruger ofte skålen som toilet. Rengør skålen med et dyresikkert desinfektionsmiddel en gang om ugen.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have både UVB og kraftigt lys. Brug et T5-rør med UVB, og placér det, så UV-indekset på solpladsen er omkring 3-4 (Ferguson-zone 3). Der må ikke være glas eller plast mellem lampen og dyret, og net kan fjerne en stor del af strålingen. Dyret må ikke kunne komme tættere på lampen end omkring 25 cm. Rørene skiftes hver 6-12 måned, fordi UVB-udstrålingen aftager, selv om lyset ser uændret ud.

UVB gør det muligt for dyret at danne D-vitamin i huden. Arten kan leve og yngle i årevis uden UVB, hvis foderet indeholder D3, men D-vitaminniveauet i blodet er lavere, så UVB er den bedste løsning. Suppler med almindeligt dagslys fra en LED på omkring 6.400 K. Lyset er tændt 12 timer i døgnet, gerne lidt kortere om vinteren. Et par timer i direkte sol er godt, når dyret er under opsyn i en lukket indhegning med skygge og skjul.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Tiliqua scincoides er altædende. Grundfoderet er en blanding af grønt, dyrisk protein og lidt frugt. Unger under 12 måneder skal have 70-80 % protein, voksne omkring 50-60 %. Voksne skal have 40-50 % grøntsager og blade, og frugt højst 10 %. For meget protein giver voksne dyr overvægt og kan i grelle tilfælde belaste nyrerne.

Protein kan være fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, sorte soldaterfluelarver, snegle, regnorme og silkeorme samt æg og magert kød. Superorme, hel fisk og optøede nøgne museunger gives kun som godbidder. Grønt er fx mælkebøtteblade, grønkål, endivie, pak choi, squash, græskar og gulerod, revet fint. Undgå avocado, løg, aubergine, citrusfrugter, rabarber og giftige blomster som tulipaner og påskeliljer. Foderinsekterne skal fodres godt i 1-3 døgn før fodringen og pudres med kalk.

Unger fodres hver dag, halvvoksne cirka 3 gange om ugen og voksne 1-2 gange om ugen. Angivelserne for voksne svinger op til hver 1-2 dag. En portion er omkring så stor som dyrets hoved. Angivelserne for kalk svinger fra en knivspids ved hver fodring til 2-3 gange om ugen for voksne. Færdigfoder til krybdyr indeholder allerede kalk og vitaminer, og ekstra multivitamin oven i kan give overdosering. Vådt hundefoder af god kvalitet kan indgå i små mængder, men ikke som hovedfoder. Fodr om formiddagen, så fordøjelsen sker i dagens varmeste timer.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Tiliqua scincoides er rolig, og dyr fra opdræt bliver ofte meget tamme. Vildfangne dyr er lettere stressede og mere defensive. En skink tæmmes ved at tale roligt til den og lade den komme til dig i sit eget tempo. Når du løfter den, skal hele kroppen inklusive halen hvile på underarmen, og den ene hånd skal være synlig. Tag aldrig fat i halen, og undgå at røre ved toppen af hovedet. Begynd med 5 minutters håndtering om dagen, og øg langsomt. Vask hænder efter håndtering.

Kropssproget er tydeligt. Korte fnys betyder irritation, og viften med halen betyder irritation eller vrede. Lange hvæs og en opblæst, skrå krop er aggression, og åben mund med tungen ude er en advarsel. Dyret skal så have fred. En rolig skink går afslappet og flikker med tungen. En urolig skink bevæger sig i korte ryk med lange pauser.

Hver skink skal bo alene. Når det bliver koldt, og dagene bliver korte, kan dyret gå i vinterhvile og ligge næsten urørligt i flere uger uden at æde. Kun raske dyr over 12 måneder må gå i vinterhvile, og de bør undersøges af en dyrlæge først.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

I fangenskab bliver dyrene kønsmodne efter omkring halvandet år, i naturen først omkring treårsalderen. Størrelsen ved kønsmodenhed varierer fra bestand til bestand, og hunner bør være fuldt udvoksede og i god foderstand, før de bruges i avl. Kønnene er svære at skelne udvendigt: størrelse, hovedform, bækkenbredde og halelængde overlapper meget. Sondering og udpresning af hemipenes kan skade dyret. Den mest pålidelige metode er røntgen hos dyrlægen, efter at der er sprøjtet kontrastvæske ind i hemipenislommerne. Et dyr er sikkert en han, når hemipenes ses, og sikkert en hun, når det føder unger.

PARRING

I naturen parrer dyrene sig fra august til november. Hannerne forfølger hunnerne og kæmper indbyrdes. Parringen er hårdhændet, og hunnen kan få bidmærker. Derfor holdes dyrene adskilt hele året og samles først i parringstiden under opsyn. Hunnen skal være sund og i god foderstand. En køligere periode om vinteren, efterfulgt af længere og varmere dage, sætter gang i parringen. Adskil dyrene, hvis hannen bider vedvarende.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er levendefødende. Hunnen føder tre til fire måneder efter parringen, i naturen fra december til februar, og kan få unger hvert år, hvis hun har nok føde. De fleste kuld er på omkring 10 unger, men kuldene spænder fra 1 til 25, og store hunner får de største kuld. Fosterne udvikler sig i hunnens æggeleder med en veludviklet moderkage.

Fødslen sker oftest om dagen, når hunnen er varm, og tager fra halvanden til otte timer. Ungerne kan klare sig selv straks efter fødslen. Giv den drægtige hun rigeligt med føde og kalk og en varm solplads. Bliver hun sløv, holder hun op med at æde, eller presser hun uden resultat, så kontakt dyrlægen.

INKUBATION

Der er ingen æg at udruge. Drægtigheden varer omkring 90-120 dage, men den er ikke præcist kendt. Hunnen skal have de samme temperaturer som ellers, og solpladsen må ikke fjernes, for varmen driver fosterudviklingen. Hold hende alene i terrariet. Efter fødslen æder ungerne fosterhinderne, og det er normalt.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 9-14 cm lange og vejer 8-20 g. De skifter hud første gang i løbet af få dage og spredes hurtigt i naturen. De skal bo hver for sig med solplads, UVB, fugtigt skjul og samme indretning som de voksne. Fodr hver dag med 70-80 % protein: små fårekyllinger, regnorme, æg og fintrevet grønt, og pudr med kalk. Med rigeligt foder vokser de hurtigt og kan nå næsten voksenstørrelse på et år. De klare farver og den blanke overflade kommer, når dyrene er 8-9 måneder.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes pasningen. De typiske er:

- Metabolisk knoglesygdom af mangel på kalk, D-vitamin eller UVB. Det giver bløde kæber og skæve ben.
- Hudskiftebesvær, hvor hudrester sidder fast på tæer og hale, især ved lav fugtighed. Giv et fugtigt skjul og et lunkent bad.
- Hudinfektioner og luftvejsinfektioner, hvis bunden er konstant våd, eller temperaturen er for lav.
- Tandproblemer, især hvis der gives meget frugt.
- Overvægt og fedtlever af for meget protein og for lidt bevægelse. Vej dyret jævnligt; pludseligt vægttab er et faresignal.
- Parasitter. Flåter og indvoldsorm er almindelige hos vildfangne dyr, og nye dyr bør stå i karantæne i 3-6 måneder.
- Forstoppede hemipenislommer, urinsyregigt og fødselsproblemer hos hunner.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at æde, trækker vejret med åben mund eller pibende lyde, eller virker slapt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.